

Parktuin Schelfhout Groene glorie in ere hersteld

Ter gelegenheid van de Dag van het Park werd op 25 mei 2008 in hartje Aalst 'Parktuin Schelfhout' door Vlaams minister Hilde Crevits plechtig geopend. Deze kleine groene ruimte van 1 ha situeert zich in de dichtbebouwde Watertorenwijk en sluit nauw aan bij de stadskern van Aalst. De renovatie van deze historische tuin gebeurde volgens de principes van het Harmonisch Park- en Groenbeheer en werd in 2005 geselecteerd als 'voorbeeldstellend groenproject'.

Onbekend, niet onbemind

'Parktuin Schelfhout' is een verdoken stukje groen gelegen tussen de Zonnestraat en de Sint-Kamielstraat. Het is één van de weinige groene ruimten in de directe omgeving. Tot voor kort was het slechts beperkt toegankelijk en voor veel Aalstenaars onbekend. De grondige herinrichting moet er voor zorgen dat de parktuin toegankelijker wordt en meer publiek aantrekt. Zowel de bejaarden uit de belendende serviceflats als de schoolkinderen van de nabijgelegen scholen zijn er van harte welkom.

Tuin in twee delen

Het parkje dankt zijn naam aan de familie Schelfhout, die de tuin liet aanleggen tussen 1850 en 1870. Voordien was het gebied een drassige restgrond met weinig waarde. De

heer Schelfhout liet de tuin aanleggen in twee delen: de linkerhelft -achter de woning- werd ingericht als siertuin; de rechterhelft als moestuin en boomgaard. De siertuin werd aangelegd in de typische Engelse landschapstijl met niveauverschillen, verrassende doorkijkjes en een riviertje met bruggetje. Aanvankelijk was er sprake van een weelderige tuin met

zeer vitale fruitbomen. Door het stelselmatig achterwege blijven van noodzakelijk onderhoudswerken verloederde de tuin systematisch in de loop van de vorige eeuw. Toen het terrein in 1976 in handen kwam van het Gebouwenfonds voor de Rijksscholen ging de verloedering onverminderd door. Zelfs de vijver verdween en werd gedeeltelijk opgevuld met steenpuin. Omstreeks 1980 was de toestand op een spreekwoordelijk dieptepunt beland.

Alert stadsbestuur

Omwille van de bijzondere waarde van het park stelde het stadsbestuur in de jaren '80 aan de toenmalige eigenaar voor om het onderhoud op zich te nemen. In ruil zou de tuin tijdens de vakantieperiodes beperkt opengesteld worden voor de buurtbewoners. Deze oplossing bood aan de bewoners wel enige ademruimte maar het park raakte toch niet geïntegreerd in de wijk. Toen vzw De Toekomst in 2004 een groot deel van de tuin aankocht en de aanpalende gebouwen verbouwde tot serviceflats kwamen de plannen om de tuin te herwaarderen in een stroomversnelling terecht. Het stadsbestuur sloot een overeenkomst af met de eigenaars in het kader van een duurzame openstelling. Het herinrichtingsplan werd bij de Vlaamse overheid (ANB) ingediend als project inzake Harmonisch park- en groenbeheer. Het voorstel werd weerhouden als 'Voorbeeldstellend Groenproject' en kreeg een subsidie van 68.062,50 euro toege-

■ □
Fruittuin met leifruit.

□ ■
De bewoners uit de belendende serviceflats zijn van harte welkom in het nieuwe park.

wezen. Ook via het project 'Thuis in de Stad' konden financiële middelen vergaard worden waardoor voldoende budgetten vrijkwamen voor een grondige herinrichting.

Nieuw begin voor Watertorenwijk

Bij de heraanleg van de tuin werd rekening gehouden met de historiek van de ruimte

én met de behoeften van de buurtbewoners. Om het groen beter te integreren in de wijk werd de ommuring langs de Sint-Kamielstraat verlaagd. Er werd een klinkerpad aangelegd ten behoeve van wandelaars en rolstoelgebruikers. Vijver en beek werden opnieuw uitgegraven en over de beek zal binnenkort een nieuw bruggetje worden geplaatst.

De herinrichting van de tuin is geen alleenstaande ingreep maar kadert in een reeks

van acties die de Watertorenwijk een nieuwe impuls moet geven en waarbij de tuin Schelfhout dienst doet als hefboom. Via kleine en grote renovatie- en nieuwbouwprojecten, kwam er intussen een opwaartse beweging in de verkommerde, dichtbebouwde Watertorenwijk. De herinrichting van het nabijgelegen Watertorenplein en aanpalende straten gaf de wijk een nieuwe aanblik en maakte er het wonen een stuk aangenamer. Via een in opmaak zijnd Ruimtelijk Uitvoeringsplan plant de stad nog een aantal ingrepen om de tuin nog beter te integreren in de wijk.

Zorg voor de bomen

In de tuin 'Schelfhout' staan heel wat monumentale bomen, voornamelijk beuk. De beuken werden in 2006 grondig onderzocht en de meeste - op één na - waren voldoende gezond om overleefd te blijven. Om de oorspronkelijke vista's in de tuin te herstellen moesten wel een aantal bomen en struiken gekapt worden, vooral hulsten (*Ilex aquifolium* en esdoorns (*Acer pseudoplatanus*) die zich spontaan hadden uitgezaaid en intussen waren uitgegroeid tot volwassen exemplaren.

Fruit

De afgetakelde boomgaard werd vernieuwd met oude appelfrassen (hoogstam), mispel en kweepeer. De eerder aangeplante exemplaren van moerbeiboom en de zeldzame Schaarbeekse krik komen door de nieuwe

Grote bomen in 'parktuin Schelfhout'

Acer negundo
Acer negundo 'Variegatum'
Acer pseudoplatanus
Acer pseudoplatanus 'Leopoldii'
Castanea sativa
Cornus mas (monumentaal exemplaar)
Fagus sylvatica 'Atropunicea'
Fraxinus excelsior
Fraxinus excelsior 'Pendula'
Fraxinus ornus
Platanus acerifolia (x)

Aangeplante fruitrassen

Appel (hoogstam)

Malus domestica 'Rambour d'hiver', 'Pater van den Elzen', 'Transparante de Croncels', 'Grijze Winterreinet', 'Brabantse Bellefleur', 'President van Dievoet', 'Gele goudreinet'

Peer (leifruit)

Pyrus communis 'Conference', 'Legipont', 'Bonne Louise d'Avranches', 'Beurré Hardy', 'Durendeu', 'Doyenné du Comice'

Hazelnoot

Corylus avellana 'Webb's Price Cob', 'Fertile de Nottingham', 'Geante de Halle', 'Roter Zeller', 'Cosford', 'Ennis'

Oevervegetatie

Alisma plantago-aquatica
Equisetum japonicum
Iris pseudacorus
Sagittaria latifolia
Scirpus lacustris
Sparganium erectum

Bepanting van de vallei

Asplenium scolopendrium (*Phyllitis scolopendrium*)
Gunnera manicata
Lamium maculatum 'White Nancy'
Polypodium vulgare
Polystichum aculeatum
Polystichum munitum
Rodgersia aesculifolia

aanleg beter tot hun recht. Langsheen de zuid-oostelijk georiënteerde ommuring werd leifruit aangeplant, zoals het vermoedelijk vroeger ook het geval was. En bij wijze van afsluiting werden in die buurt ook bessen (*Ribes nigrum* 'Titania') aangeplant, als verwijzing naar de vroegere fruittuin.

Toegangen

De toegangen kregen een opener karakter en werden in de verf gezet door middel van een groene pergola.

Sport en ontspanning

In het parkje was ook een sportveldje aanwezig dat met de jaren verworden was tot een parkeerterrein. In het kader van de herinrichting werd het teruggewonnen voor sport en spel. Momenteel is er een pétanquebaan, een speelveldje met basket- en minivoetbaldoelen. Ook staan er enkele speeltoestellen voor de allerkleinsten.

Harmonisch Park- en Groenbeheer

Bij het beheer van de tuin worden de principes van HPG rigoreus toegepast. De plaatselijke omstandigheden (bodem, waterhuishouding, aanwezige bomen, historiek, ...) zijn bepalend voor het beheer; de verschillende functies komen evenwichtig aan bod en inzake ontwikkeling van het bomenbestand wordt maximaal ingespeeld op de evoluerende omstandighe-

den. Bovendien is de inrichting natuur-, milieu- en mensgericht. Zo worden er expliciet geen bestrijdingsmiddelen gebruikt en wordt op diverse manieren en op verschillende plaatsen de spontane natuur ingeschakeld in plaats van uit de weg geruimd.

Aanpak Japanse duizendknoop

Langs de zuidelijke rand van het parkje heeft men te kampen met de aanwezigheid van Japanse duizendknoop. Deze hardnekkige ongewenste planten worden in toom gehouden door de wortelstokken uit te graven en daarna het terrein door veelvuldig maaien als gazon te beheren waardoor de overblijvende wortelstokken tenslotte uitgeput raken.

Gazons

De grasperken worden deels intensief en deels extensief gemaaid. De extensief beheerde delen bieden de kans aan voorjaarsbloeiërs om te ontwikkelen tot een gevarieerde bloemenweide.

Hoogstamfruit

De nieuwe appelbomen zijn speciaal gekozen omwille van hun weerstand tegen ziekten waardoor chemisch ingrijpen zelden of nooit hoeft te gebeuren.

Muurvegetatie

De stapelmuur langsheen de kleine speeltuin werd gemaakt met gerecupereerde boordstenen en kalkhoudend steenpuin afkomstig van

de verlaagde muur. Verwacht wordt dat heel wat wilde planten zich spontaan in de brede voegen zullen vestigen.

Vijver

De gerestaureerde vijver functioneert als opvangbekken en infiltratieruimte voor het overtollig hemelwater van de herenwoning en de serviceflats. In de vallei en langs de vijver werden onder meer varens en oeverplanten aangeplant. ■

Tekst

Jos De Wael
jos.de.wael@vvog.info

Meer info

Stad Aalst, Dienst Leefmilieu
Antonia Geerts
Grote Markt 3
9300 Aalst
T. 053 73 24 12
F. 053 73 24 19
info@aalst.be

Websites

www.aalst.be
www.bosengroen.be

Extra ledeninfo

www.vvog.info

■ □
Hier komt een bruggetje over de vijver.

□ ■
Japanse duizendknoop wordt milieuvriendelijk bestreden.